

SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH W POLSCE W LATACH 2004-2030

**STUDIA
I MONOGRAFIE**

**ISSN 0239-7102
ISBN 978-83-7658-890-2**

196

WARSZAWA 2022

SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU ROLNICTWA I OBSZARÓW WIEJSKICH W POLSCE W LATACH 2004-2030

Redakcja naukowa:

dr hab. Marek Wigier, prof. IERiGŻ PIB

dr Wioletta Wrzaszcz

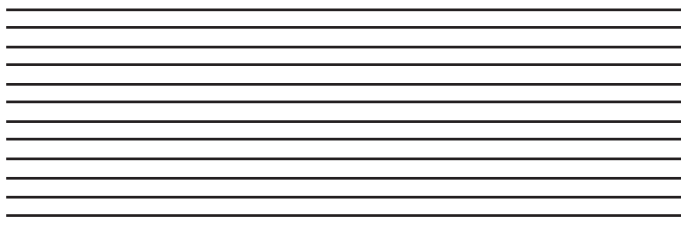
**STUDIA
I MONOGRAFIE**

ISSN 0239-7102

ISBN 978-83-7658-890-2

196

WARSZAWA 2022

Autorzy monografii są pracownikami Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowego Instytutu Badawczego:
dr hab. Marcin Gospodarowicz, prof. IERiGŻ PIB (ORCID nr 0000-0001-5011-3247),
dr hab. Danuta Kołodziejczyk, prof. IERiGŻ PIB (ORCID nr 0000-0001-9369-5101),
dr hab. Marek Wigier, prof. IERiGŻ PIB (ORCID nr 0000-0001-5134-2295),
dr hab. Agnieszka Wrzochalska, prof. IERiGŻ PIB (ORCID nr 0000-0001-5361-0089),
dr inż. Bożena Karwat-Woźniak (ORCID nr 0000-0003-2503-5181),
dr inż. Adam Wasilewski (ORCID nr 0000-0003-0863-3219),
dr Wioletta Wrzaszcz (ORCID nr 0000-0003-2485-3713)

Dr hab. Paweł Chmieliński, prof. IRWiR PAN (ORCID nr 0000-0001-8377-0702),
jest pracownikiem Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk.

Recenzent

Prof. dr hab. Alina Sikorska

Korekta

Barbara Walkiewicz

Redakcja techniczna

Barbara Walkiewicz

Projekt okładki

Leszek Ślipki

ISBN 978-83-7658-890-2

Ark. wyd. 7,8

*Wydawca: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa,
tel.: (22) 50 54 518; e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl; <http://www.ierigz.waw.pl>
Skład, łamanie i druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ PIB, tel. (22) 50 54 685;
e-mail: dw@ierigz.waw.pl*

Spis treści

Dr hab. Marek Wigier, prof. IERiGŻ PIB; dr Wioletta Wrzaszcz

Wstęp 5

Dr hab. Paweł Chmieliński, prof. IRWiR PAN

1. Polityka spójności terytorialnej w kontekście zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w Polsce	9
1.1. Wprowadzenie	9
1.2. Makroekonomiczne uwarunkowania spójności terytorialnej	10
1.3. Polityka spójności w kontekście zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich	14
1.4. Instrumenty planistyczne a kształtowanie struktur przestrzennych w Polsce	21
1.5. Podsumowanie	25
Bibliografia	26

Dr hab. Danuta Kołodziejczyk, prof. IERiGŻ PIB;

Dr hab. Marcin Gospodarowicz, prof. IERiGŻ PIB

2. Kierunki i tempo zmian infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich	29
2.1. Wprowadzenie	29
2.2. Lokalne uwarunkowania rozwoju urządzeń infrastrukturalnych	30
2.3. Przestrzenne zróżnicowanie rozwoju infrastruktury technicznej	34
2.4. Ocena poziomu rozwoju infrastruktury technicznej	46
2.5. Potrzeby inwestycyjne gmin w zakresie infrastruktury technicznej	48
2.6. Podsumowanie	49
Bibliografia	54

Dr inż. Adam Wasilewski

3. Zmiany demograficzne na obszarach wiejskich po wstąpieniu do Unii Europejskiej	56
3.1. Wprowadzenie	56
3.2. Stan i zmiany zaludnienia	57
3.3. Struktura ludności według płci	60
3.4. Wykształcenie	62
3.5. Struktura wieku	64
3.6. Zasoby pracy	67
3.7. Migracje	69
3.8. Podsumowanie	72
Bibliografia	73

Dr hab. Agnieszka Wrzochalska, prof. IERiGŻ PIB

4. Kapitał ludzki na obszarach wiejskich w Polsce piętnaście lat po wejściu do UE	75
4.1. Wprowadzenie	75
4.2. Uwarunkowania demograficzne	77
4.2.1. Liczba ludności	77
4.2.2. Długość życia	79
4.2.3. Liczba ludności według wybranych grup wieku	80
4.3. Wykształcenie jako determinanta kapitału ludzkiego	83
4.3.1. Zmiany poziomu wykształcenia formalnego	83
4.3.2. Wybrane zagadnienia związane z systemem szkolnictwa w Polsce	88
4.3.3. Poszerzanie wiedzy oraz kompetencji cywilizacyjnych ludności wiejskiej	91
4.3.4. Wykorzystywanie Internetu	93
4.4. Zmiany uwarunkowań w zakresie stanu zdrowia społeczeństwa	96
4.4.1. Ocena stanu zdrowia ludności	96
4.4.2. Placówki ochrony zdrowia	98
4.4.3. Dostęp do usług zdrowotnych	99
4.5. Prognozy zmian w najbliższym dziesięcioleciu	101
4.6. Podsumowanie	102
Bibliografia	104

Dr inż. Bożena Karwat-Woźniak

5. Procesy depopulacyjne na obszarach wiejskich – implikacje dla rolnictwa	107
5.1. Wprowadzenie	107
5.2. Zmiany w wielkości populacji wiejskiej	112
5.3. Starzenie się populacji wiejskiej	120
5.4. Zmiany w strukturze wieku kierowników gospodarstw rolnych	127
5.5. Podsumowanie	133
Bibliografia	135